

WSPÓŁCZESNE
PROBLEMY
PRAWA ROLNEGO
I ŻYWNOŚCIOWEGO [II]

pod redakcją
Doroty Łobos-Kotowskiej i Pawła Gały

UNIWERSYTET ŚLĄSKI
WYDAWNICTWO

EWA GRZYŃSKA*

Ubezpieczenia majątkowe w rolnictwie – konieczność czy przywilej

Property insurance in agriculture – necessity or privilege

Summary: The purpose of my deliberations is to draw the attention to the critical role of property insurance in agriculture. Risk reduction and consequently greater financial stability allows more efficient use of the available funds and development of farms, increasing their innovation. Farmers omission to buy insurance and the application of passive risk reduction forms, including collection of financial reserves or avoiding obligations contracted in the form of credits, has a negative effect on agriculture. Agriculture is a type of operations of natural persons bearing a higher degree of risk. It is caused by the specific nature of agricultural production which is exposed to a number of unfavorable factors: biological, technological, price risk as well as weather or climatic conditions, which, in the era of global warming, are stronger and more frequent. A farmer is often unable to prevent the effect of events prevailing in this area of the economy. Property insurance is a broad notion, its scope includes asset insurance and civil liability insurance. There are three types of mandatory insurance. I will thus attempt to look at the balance of profits and losses concerning the decision to conclude an insurance contract in the context of the legal regulations, among others, cultivation insurance subsidies. I will determine whether insurance is a necessity or privilege, or perhaps both a necessity and a privilege.

Keywords: insurer, policyholder, injured party, farmer, Civil Liability Insurance

* Studentka IV roku prawa. Wydział Prawa i Administracji. Uniwersytet Śląski w Katowicach.

6. Podsumowanie

Zaniechanie zawarcia umowy ubezpieczenia może spowodować poważne konsekwencje dla rolnika w kwestii naprawienia szkody. Kwota odszkodowania i zadośćuczynienia może przekroczyć jego możliwości finansowe. Ponadto gdy rolnik nie jest w stanie wypłacić odszkodowania lub zadośćuczynienia, poszkodowany pozostaje bez ochrony (jednak z zastrzeżeniem istnienia UFG). W przypadku ubezpieczeń upraw i zwierząt, gdy ucierpi duża grupa rolników nieubezpieczonych, np. w wyniku suszy, często obowiązek odszkodowania przerzucany jest na organy państwa. Brak stabilizacji i bezpieczeństwa będzie też czynnikiem zachowawczego postępowania, mającego na celu zminimalizowanie szkód. Unikanie podejmowania ryzyka, które rozwija gospodarstwo, działa na niekorzyść jednostkowo i w większej skali²⁵.

Ubezpieczenia pozwalają na rekompensatę finansową i mogą być elementem służącym stabilizacji dochodów. W tym przypadku ważne rozpowszechnienie ubezpieczeń, zwłaszcza ubezpieczeń upraw wśród małych gospodarstw rolnych mających ograniczone możliwości finansowe. Dlatego sankcje powinny pełnić skuteczną funkcję prewencyjną, ponieważ obecnie nie motywują one dostatecznie do zawierania umów.

Zjawiskiem negatywnym jest tendencja do zaniżania wysokości składki OC rolników, która staje się nieadekwatna do ponoszonego przez ubezpieczyciela ryzyka. Dochody ubezpieczycieli mają znaczenie, dlatego że dzięki składkom i dużej ilości umów są w stanie prawidłowo funkcjonować i ponosić odpowiedzialność finansową²⁶.

Ubezpieczenia przynoszą zdecydowanie korzyści, a korzystanie z instytucji gwarantujących bezpieczne zarządzanie ryzykiem wpływa na rozwój gospodarstw.

Bibliografia

Fras M.: *Umowa ubezpieczenia*. W: *Kodeks cywilny. Komentarz, Tom V, Zobowiązania. Część szczególna (art. 765–921 16)*. Red. M. Habdas, M. Fras, Warszawa 2018.

²⁵ Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 r. zatwierdzona w dniu 7 czerwca 2019 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli. W: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,20794.pdf> [dostęp: 12.09.2019].

²⁶ Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków – raport o wpływie branży ubezpieczeniowej, Polska Izba Ubezpieczeń, Deloitte, Warszawa 2017. W: https://piu.org.pl/wp-content/uploads/2017/12/171205_raport_wplywu_dlugi.pdf [dostęp: 13.09.2019].

- Janowicz-Lomott M., Łyskawa K.: *Ubezpieczenia w zarządzaniu ryzykiem rolnym*. W: *Ubezpieczenia*. Red. W. Ronka-Chmielowiec, Warszawa 2016.
- Maśniak D.: *Interes społeczny, a przymus w ubezpieczeniach rolnych i ekologicznych*. „Gdańskie Studia Prawnicze” 2012, Tom XXVIII.
- Kolańczyk K.: *Prawo Rzymskie*, Warszawa 2001.
- Kremer E.: *Prawo rolne*. W: *Ubezpieczenia majątkowe w rolnictwie*. Red. P. Czechowski, Warszawa 2017.
- Orlicki M.: *Ubezpieczenia obowiązkowe*, Warszawa 2011.
- Pawłowska J.: *Ubezpieczenia majątkowe w rolnictwie polskim*. „Zagadnienia Ekonomiki Rolnej” 2011, nr 1 (326).
- Serwach M.: *Wykładnia postanowień wyłączających lub ograniczających odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń w ubezpieczeniach majątkowych*. W: *Odpowiedzialność cywilna. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Adama Szpunara*. Red. M. Pyziak-Szafnicka, Kraków 2004.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. z 2018 r., poz. 473).
- Ustawa z dnia 7 lipca 2015 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2019 r., poz. 477).

Źródła internetowe

- Analiza wykonania budżetu państwa i założeń polityki pieniężnej w 2018 r. zatwierdzona w dniu 7 czerwca 2019 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli. W: <https://www.nik.gov.pl/plik/id,20794.pdf> [dostęp: 12.09.2019].
- https://www.biznes.gov.pl/pl/firma/zezwozenia-koncesje-wpisy-do-rejestru/chce-uzyskac-zezwozenie-koncesje-wpis-do-rejestru-dzialalnosci-regulowanej54/proc_322-zezwozenie-na-wykonywanie-dzialalnosci-ubezpieczeniowej [dostęp: 30.08.2019].
- Jak ubezpieczenia zmieniają Polskę i Polaków – raport o wpływie branży ubezpieczeniowej*, Polska Izba Ubezpieczeń, Deloitte, Warszawa 2017. W: https://piu.org.pl/wp-content/uploads/2017/12/171205_raport_wplywu_dlugi.pdf [dostęp: 13.09.2019].